

ÅRSMELDING 2016

Innhold

- 2 Stiftelsen Sex og samfunn
- 3 45 år i 2016

KLINISK ARBEID

- 4 Klinikken
- 6 HPV-vaksinering
- 10 Chat med oss
- 11 www.eMetodebok.no
- 12 Statistikk: Seksuelt overførbare infeksjoner
- 13 Statistikk: Prevensjon

UNDERVISNING

- 14 Seksualitetsundervisning for 10. klasse
- 15 Undervisning for minoritetsgrupper
- 16 Kurs for helsepersonell
- 17 Hospitering

PÅVIRKNINGSARBEID

- 18 Våre lobby saker
- 20 Medieoppslag
- 22 Skamløsprsen
- 22 Nasjonalt SRHR-nettverk
- 23 Høringsnotater

Stiftelsen Sex og samfunn

FORMÅL

Sex og samfunn er en ideell stiftelse som har som formål å arbeide for seksuell og reproduktiv helse og rettigheter, både på individ-, gruppe- og samfunnsnivå. Arbeidet skal være forankret i prinsippet om at alle individer har kontroll og bestemmer fritt over egen kropp og seksualitet. Stiftelsen skal arbeide for dette formålet gjennom klinisk og pedagogisk virksomhet, samt gjennom faglig utvikling og politisk påvirkningsarbeid. Stiftelsen er partipolitisk uavhengig.

STYRET

Sex og samfunns styre ledes av Britt Ingjerd Nesheim. Styremedlemmer i 2016 var Berit Austveg, Torunn Kanutte Husvik, Henrik Asheim og Anders Røyneberg. Varamedlemmer var Mathias Berstad Malmgren og Marius Johansen.

ANSATTE

I 2016 var det 13,36 årsverk i faste stillinger. I tillegg har 56 personer arbeidet deltid ved klinikken, som undervisere og på vår chat. Totale årsverk var 19,41, som er en økning på 41 prosent fra 2015. Hovedårsaken til denne økningen er økt antall vakter på vår chat. Maria Røsok er daglig leder og Tore Holte Follestad er assisterende daglig leder.

FINANSIERING

Sex og samfunn finansieres av tilskudd fra Oslo kommune, Helsedirektoratet, Fylkesmannen og Justisdepartementet, samt egne inntekter fra kurs og undervisning, salg av Metodebok for seksuell helse og HPV-vaksinering. I 2016 hadde Sex og samfunn en samlet omsetning på 19,3 millioner kroner, og et overskudd på 475 000 kroner.

HISTORIE

Sex og samfunn ble etablert i 1971, under navnet Sosialistiske legers forenings klinikk for seksuell opplysning (SOSLF). Navnet ble endret til Klinik for seksuell opplysning (KSO) i 1990, og senere til Sex og samfunn. Siden etableringen har begrepet selvbestemt vært i fokus. Sex og samfunns leger og sykepleiere var en viktig del av kampen for selvbestemt abort. Blant annet hjalp de kvinner til å få utført abort, de fikk satt søkelyset på urettferdigheten med abortnemndsystemet og de deltok aktivt i samfunnsdebatten. De mente det var uakseptabelt at andre skulle bestemme over kvinners kropp, og var gjennom målrettet innsats med på å kjempe frem Lov om selvbestemt abort som ble vedtatt i 1978.

Tilgang til selvbestemt prevensjon ble også en viktig sak for ansatte ved Sex og samfunn. De jobbet for å endre legers praksis ved forskrivning av prevensjon, og mente at sosial tilhørighet eller sosial status ikke skulle ha innvirkning på pasientens tilgang til prevensjon. Budskapet var at pasienten selv skulle få bestemme, og det skulle ikke stilles spørsmål om årsak til ønske om prevensjon.

Selvbestemt seksualitet innebærer retten til å ha, føle og utøve sin egen seksualitet, så lenge det ikke strider mot norsk lov eller andre menneskers autonomi eller selvbestemmelse. Seksualitetsundervisning ble viktig i arbeidet for å fjerne tabuer knyttet til seksualitet, og i vår undervisning har vi en positiv tilnærming til seksualitet og vi legger vekt på selvbestemmelse og mestring.

Sex og samfunn har en omfattende virksomhet. Vi deler arbeidet vårt inn i tre hovedområder:

KLINISK ARBEID

Vårt kliniske arbeid inkluderer poliklinikken, sexologisk rådgivning, samtalegrupper for transungdom, hurtigst hiv, helsetilbud for personer som kjøper sex, tilbud om oppfølging etter oppstart med PEP og vår nasjonale chat-tjeneste.

UNDERVISNING

Vi underviser årlig mer enn 6 000 10. klasseelever i Osloskolen, samt at vi holder kurs og opplæring for helsepersonell over hele landet, studenter ved høyskoler og universiteter og for hospitanter, samt for minoritetsetniske personer i Osloområdet.

PÅVIRKNINGSARBEID

Sex og samfunn har hatt en viktig politisk stemme siden oppstarten i 1971. I de senere årene har vi trappet opp vårt politiske arbeid og vårt mediarbeid, og har blant annet etablert samarbeid med programmet Juntafil på NRK P3 og med TOPP (Aller Media).

45 år i 2016

Sex og samfunn er Norges største senter for seksuell og reproduktiv helse og rettigheter.

Enda et år har gått, Sex og samfunn har feiret 45 år, og vi ser at behovet for kunnskap om seksuell og reproduktiv helse og rettigheter (SRHR) fremdeles er økende. Både blant pasienter, helsepersonell, politikere, media og samfunnet for øvrig. Vi jobber fremdeles aktivt med å knuse myter, bryte tabuer og fjerne skam. Frihet fra skam | Frihet til å velge oppsummerer det vi jobber for hver eneste dag enten vi jobber klinisk, med undervisning eller påvirkningsarbeid.

Vi treffer hver dag ungdommer som skammer seg over noe. De skammer seg over små ting og over større ting; smitte av en seksuelt overførbar infeksjon, at kjønnnet ikke ser bra nok ut, penis er for liten, eller for stor, at man har en annen opplevelse av sin kjønnsidentitet enn den man er født med, at en forelsker seg i feil kjønn, at en har for mye sex, eller for lite, er gravid, glemt en pille – alt sammen, helt naturlige situasjoner ingen burde skamme seg over.

Nettopp fordi unge skammer seg over naturlige ting, valgte vi å lansere Skamløsprisen i 2016. Gjennom en slik pris ønsker vi å bidra til å fjerne skam knyttet til seksualitet, blant annet gjennom økt synlighet, bevissthet og kunnskap. Vi mener at samfunnet trenger hjelp til å endre holdninger, og gjennom det fjerne den selvpålagte skammen.

Skamløsprisen 2016 ble delt ut på Protestfestivalen i Kristiansand, og gikk til de skamløse arabiske jentene Nancy Herz, Sofia Nesrine Srouf og Amina Bile for deres oppgjør med tabuer og urettferdige sosiale regler for unge jenter med innvandrerbakgrunn.

Våre ambisjoner er høye, vårt overordnede mål er å være kompetansedriver innenfor fagfeltet seksuell helse. Vi har i 2016 jobbet med fokus på undervisning og det å ha en klinisk aktivitet som er 'stor nok' til å være toneangivende, samt utvikle og teste metoder og prosesser som kan tilbys andre aktører med behov for kunnskap innenfor vårt fagområde.

Når vi oppsummerer all aktivitet og tilbakemeldinger for 2016, vet vi at det vi gjør er viktig, og at vi har oppnådd noe. Vi fortsetter arbeidet i 2017, og er utrolig stolte av hva de ansatte hos Sex og samfunn har utrettet i året som har gått.

Tusen takk til alle ansatte for innsatsen i 2016. Dere gjør en forskjell, det får vi tilbakemeldinger på hver eneste dag. Og takk til alle samarbeidspartnere som sammen med oss har bidratt til å gjøre en forskjell.

Maria Røsok
daglig leder

Britt-Ingjerd Nesheim
styreleder

FRIHET FRA SKAM

FRIHET TIL Å VELGE

KLINISK ARBEID

Klinikken ligger sentralt på Grünerløkka i Oslo, og er selve navet i Sex og samfunns kliniske arbeid. Alle våre tjenester er gratis og tilgjengelige for alle opp til 25 år. Over 41 000 henvendelser ble registrert i 2016, fordelt på poliklinikk og chat. Klinikken er åpen for forhåndsbestilte timer på dagtid alle ukedager, og for drop-in mandag til torsdag mellom klokken 15.00-19.00.

Vår kompetanse og vårt kliniske arbeid utgjør grunnlaget for blant annet utarbeidelsen av Metodebok for seksuell helse, et anerkjent og velbrukt oppslagsverk for helsepersonell. I 2016 lanserte vi eMetodebok.no, en gratis nettbasert versjon av Metodeboken.

KLINIKKEN

Rundt 15 500 hadde time eller kom på drop-in ved klinikken i 2016. I tillegg ble det gjennomført i underkant av 10 000 selvtester, og våre ansatte besvarte nesten 10 000 henvendelser (9 000 telefoner og over 900 eposter og brev). Våre chatverter besvarte totalt 5 800 samtaler i 2016.

SELVTEST FOR SEKSUELT OVERFØRBARE INFEKSJONER

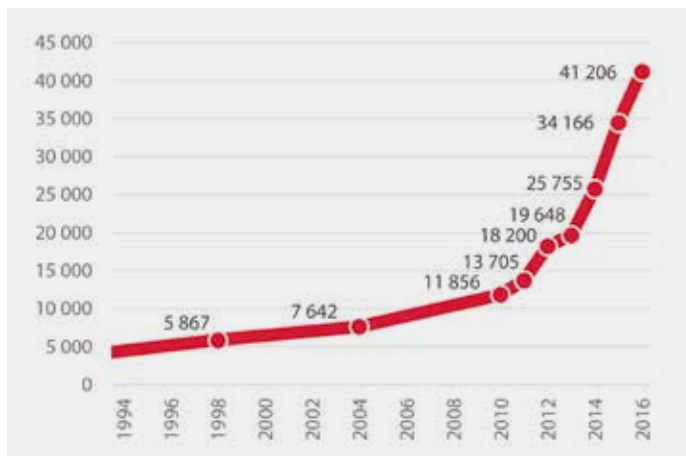
Sex og samfunn tilbyr blant annet selvtest for seksuelt overførbare infeksjoner. Målet med tiltaket er å forebygge spredning, og virkemiddelet er gratis, lavterskel testing, uten ventetid. Selvtesten kan gjennomføres uten å måtte konsultere helsepersonell.

Med selvtesttilbudet når vi bredt ut, også til grupper som sjelden oppsøker helsetjenester. Tilbudet består i hovedsak av testing for klamydia og gonoré. Alle som tester positivt blir kontaktet og tilbys gratis behandling. Klinikken tilbyr i tillegg smitteoppsporing.

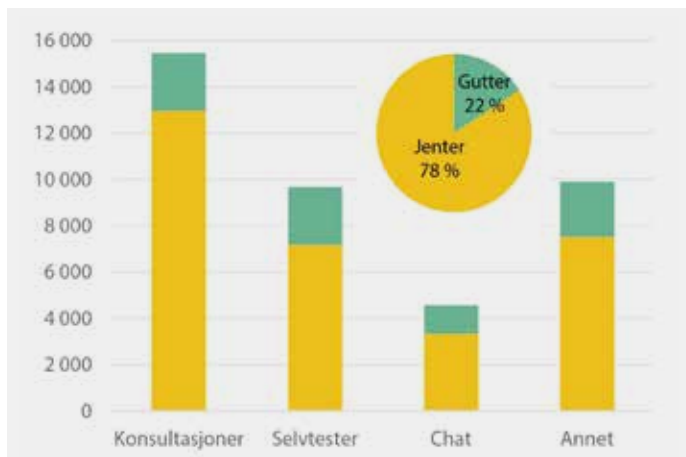
Tilbudet om selvtest er svært populært og hele 9 677 selvtester ble tatt på klinikken i 2016.

ØKNING I ANTALL HENVENDELSER

I 2016 mottok vi over 41 000 henvendelser, som er en økning på nesten 20 prosent fra 2015. Vi er i stadig vekst og når ut til flere gjennom nye prosjekt, for eksempel gjennom Sex og samfunns chat som startet opp høsten 2015. I 2016 besvarte tjenesten hele 5 800 henvendelser.

Grafen under viser hvordan henvendelsene fordelte seg på type og kjønn. Omlag 40 prosent av henvendelsene var konsultasjoner på klinikken, mens 15 prosent av henvendelsene kom til vår chat. 78 prosent av de som tok kontakt med oss i 2016 var jenter.

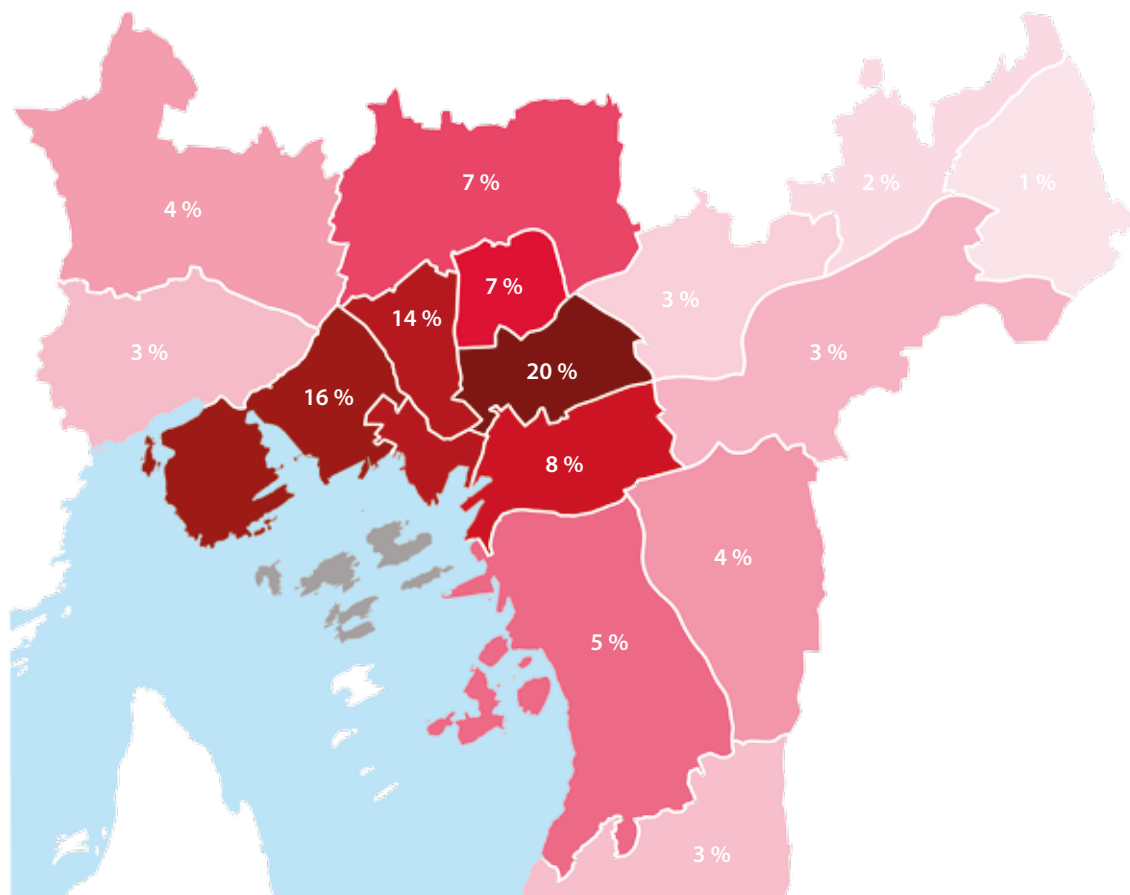

HVOR KOMMER PASIENTENE FRA?

86 prosent av pasientene som besøkte vår klinikk i 2016 bor i Oslo. 14 prosent har bosted andre steder i Norge, eller i utlandet.

De fleste av pasientene som oppsøkte oss i 2016, kom fra Bydel Grünerløkka, totalt 6 485 konsultasjoner. Dette har blant annet sammenheng med prosjektet der unge bosatt i Bydel Grünerløkka får gratis prevensjon, kalt FUSA-prosjektet (Forebygging av uønsket svangerskap og abort).

Pasientene som besøker Sex og samfunn kommer fra hele Oslo.

BRUKEREVALUERING

I 2016 gjennomførte vi to runder med brukerundersøkelser blant pasientene på klinikken. Som tidligere år var resultatet svært positivt, og de aller fleste var fornøyde med hjelpen de hadde fått hos oss.

Hva var positivt med besøket?

AH☺ Skulle vært et tilbud som dette for voksne også!

Hva var positivt med besøket?

JA, ALLE ER SÅ SNILLE OG IMØTEKOMMENDE. TØLES IKKE PINLIG.

Hva var negativt med besøket?

INGENTING, GODT DER ER HER.

Vil du komme tilbake til Sex og samfunn neste gang du trenger noe vedrørende seksualitet?

- ☒ Ja Dere er så veldig åpne om sex og
☐ Nei veldig lett å prate med

Eventuelle kommentarer:

Jeg er veldig glad i sex & samf
og synes dere gjør kjempejobb!

HPV-VAKSINERING

Fra og med 1. november 2016 fikk alle kvinner født 1991 eller senere tilbud om gratis HPV-vaksine. Vaksinen består av tre doser som gis over 6-12 måneder, og tilbudet vil gjelde i to år framover. HPV-vaksinen forebygger livmorhalskreft og andre kreftformer forårsaket av HPV-infeksjon.

Sex og samfunn var et av flere steder i Oslo som ble valgt til å delta i vaksinasjonen. Hos oss gis vaksinen på lørdager klokken 10.00-14.00, og time til vaksinerings kan enkelt bestilles via våre hjemmesider. Her finnes også omfattende informasjon om vaksineringsen.

I løpet av 7 lørdager i 2016 fikk 922 personer vaksine hos Sex og samfunn, som er en soleklar rekord blant vaksinasjonsstedene i Oslo! Totalt tok hele 5 197 vaksinen i Oslo i 2016.

HELSETILBUD TIL PERSONER SOM KJØPER SEX

Helsetilbud til personer som kjøper sex inkluderer tilbud om smittesjekk for seksuelt overførbare infeksjoner, samtale og veiledning. Tilbudet er uten aldersgrense og for alle kjønn. Også partnere av personer som har kjøpt sex kan benytte seg av dette tilbudet. Prosjektets mål er å redusere antall sexkjøp og bidra til bevissthet rundt menneskehandel, samt å redusere smitte av seksuelt overførbare infeksjoner.

I 2016 hadde vi 602 konsultasjoner, en økning på over 200 konsultasjoner sammenlignet med 2015. 146 pasienter oppsøkte prosjektet direkte, mens vi hadde 113 konsultasjoner via vår kveldsklinikk. De resterende tok kontakt via Sex og samfunns chat, telefon eller epost. Siden oppstarten av prosjektet i 2014 har vi hatt i overkant av 1 000 konsultasjoner. Noen tar kontakt fordi de ønsker å slutte eller redusere å kjøpe sex, mens andre ønsker smittesjekk.

Mange aktører etterspør våre erfaringer fra prosjektet, og vi holdt i 2016 flere foredrag og kurs for helsepersonell og andre faggrupper i ulike deler av Norge. Vi holdt også foredrag om prosjektet på flere internasjonale konferanser blant annet ESC i Kroatia, NACS i Estland og ESC i Sveits. Vi opplever at flere er interesserte i å bruke metoden vår for å nå personer som kjøper sex.

RUSSEN

En av russeknutene for russeren i Oslo og Akershus var i 2016, som i 2015, å besøke Sex og samfunn og teste seg for seksuelt overførbare infeksjoner. I denne forbindelsen arrangerte vi også Russens dag, hvor vi hadde utvidede åpningstider fra klokken 14.00-22.00. Alle som tok selvtest hos oss denne dagen fikk et strykermerke som bevis på gjennomføring av knuten.

Vi synes det er viktig å bidra til at russetiden blir en så god opplevelse som mulig, og hadde i tillegg seksualitetsundervisning for russeren i 2016. Tema for undervisningen var god seksuell helse med bakgrunn i kunnskap om blant annet prevensjon, seksuelt overførbare infeksjoner og grenser.

Ulike medier ønsket også å vite mer om vårt helsetilbud til personer som kjøper sex.

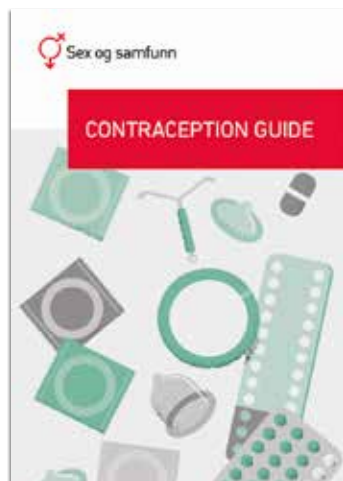
Daglig leder Maria Røsok fortalte om Russens dag på TV 2 Nyhetskanalen.

PREVENSJONSGUIDEN NÅ PÅ SEKS SPRÅK

Sex og samfunns Prevensjonsguide er en brosjyre som er rettet mot brukere av prevensjon. Brosjyren omtaler alle prevensjonsmetoder og gir nyttige tips til pasienten. Målet er at brosjyren skal gjøre det enklere for pasienten å velge den prevensjonen som oppfyller den enkeltes behov og ønsker.

Prevensjonsguiden ble revidert i 2016 og samtidig også oversatt til engelsk, urdu, polsk, somali og arabisk. Ved å gjøre informasjonen tilgjengelig på flere språk, håper vi at Prevensjonsguiden kan være en god ressurs til enda flere helsepersonell og pasienter som vil lære mer om de ulike prevensjonsmidlene.

HFU-FORUM: OSLO

Høsten 2016 startet vi et forum for alle helsestasjoner for ungdom i Oslo. Formålet med dette samarbeidet er å skape en arena for deling av informasjon om hverandres tilbud, i tillegg til å spre informasjon om tematikk innen seksuell helse.

Sex og samfunn ønsker at unge i Oslo i større grad skal kunne bruke sin lokale helsestasjon, og vil med dette forumet sørge for at helsestasjonene får kompetanse til å møte de unges behov. Vi har gjennomført en kartlegging av helsestasjonenes tilbud, inkludert åpningstider, kontaktinformasjon og en oversikt over tjenester som gjennomføres ved de enkelte helsestasjonene. Denne informasjonen er gjort tilgjengelig på våre hjemmesider. Vi håper at informasjonen vi har samlet kan føre til at Oslos unge får bedre oversikt over tilgjengelige tilbud i byen.

Samarbeidet vil fortsette i 2017.

HURTIGTEST HIV

Hurtigtest hiv er et tilbud for menn som har sex med menn og personer som kjøper sex. I 2016 hadde vi 578 konsultasjoner fordelt på 348 pasienter. Totalt testet 5 av disse positivt på hiv. Til sammenligning hadde vi én positiv hivtest i 2015.

PEP

Sex og samfunn tilbyr oppfølging av pasienter på PEP (posteksponeringsprofylaktisk behandling) som henvises fra Oslo Legevakt. PEP gis til personer som har vært i en situasjon der de kan ha blitt smittet av hiv, og behandlingen kan hindre smitte av viruset. I 2016 hadde vi 71 konsultasjoner fordelt på 41 pasienter. Ingen testet positivt på hiv.

SAMTALEGRUPPE FOR UNGE TRANSPERSONER

Vi gjennomførte i 2016 to samtalegrupper for unge transpersoner i alderen 14-27 år. I tillegg hadde vi over 40 enkeltsamtaler med unge transpersoner, samt også støttesamtaler med pårørende. Gjennom vår chat ble vi kontaktet av over 50 transpersoner som ønsket støtte og veiledning.

SEXOLOGISK RÅDGIVNING

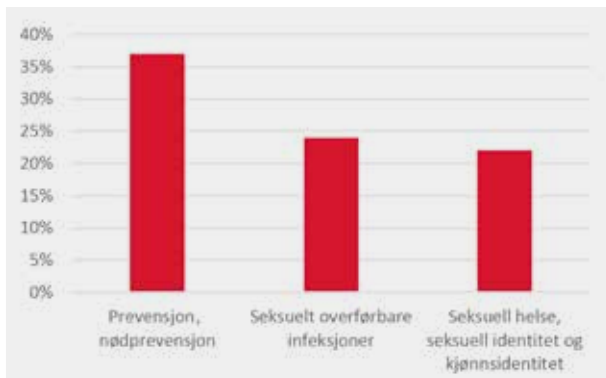
Som en av få aktører i landet tilbyr Sex og samfunn gratis sexologisk rådgivning til unge under 25 år. Vi opplever at mange av pasientene har vanskeligheter med å ta opp sexologiske problemstillinger med sin fastlege, og vi synes derfor det er viktig å kunne tilby denne rådgivningen til våre pasienter. Tilbudet har svært stor pågang, og vi har lange ventelister. Til sammen ble det gitt 384 timer sexologisk rådgivning i 2016, en økning på over 40 prosent fra 2015.

Chat med oss

Sex og samfunns chat besvarte i 2016 totalt 5 800 samtaler, og var i kontakt med personer fra samtlige av landets fylker. Vi så også at norskspråklige personer bosatt i utlandet tok kontakt med tjenesten. I 2016 kom i ca. 60 prosent av samtalene fra andre steder enn Oslo. Dette er vi fornøyde med.

Tjenesten besvares av kvalifisert helsepersonell, henholdsvis sykepleiere, helsesøstre, psykologer, leger og legestudenter. Flere av sykepleierne har videreutdanning i psykiatri og sexologi. De som tar kontakt med oss forholder seg i stor grad til tjenestens mandat, som er veiledning innenfor seksualitet og seksuell helse.

De vanligste henvendelsene på Sex og samfunns chat handlet om prevensjon og seksuelt overførbare infeksjoner.

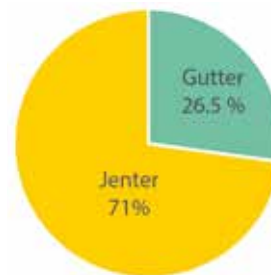
"Skal virkelig bruke denne siden neste gang jeg lurar på noe :)"

"Tusen takk for hjelp, dette var supert. Jeg kommer tilbake om jeg får flere spørsmål, er så flaut å ringe legen om hver lille ting."

"Dette er en fantastisk fin og informativ side. Setter pris på muligheten for å chatte."

"Tusen hjertelig takk for hjelpen! Synes det er utrolig fint at det finnes et slikt sted man kan få svar på ting:) takknemlig for at dere driver med det dere gjør."

Over 26 % av de som tok kontakt med oss via vår chat var gutter. Henholdsvis 0,7 % og 0,5 % svarte at de identifiserte seg som transperson eller var usikre på sin kjønnsidentitet.

De fleste av de som kontaktet oss på vår chat i 2016 var i alderen 20-25 år. Brukerne selv rapporterte at over 76 prosent besøkte tjenesten for første gang. Over 83 prosent opplyste at de var fornøyde eller veldig fornøyde med tjenesten.

De som jobber på Sex og samfunns chat har erfaring fra å jobbe på vår klinikk og som undervisere, og de har god kompetanse på feltet seksuell helse. Alle som tar kontakt med oss på vår chat får kvalitetssikret informasjon. De ansatte benytter seg av Sex og samfunns hjemmesider, Metodebok for seksuell helse eller eMetodebok.no, og hverandre.

En av de fremste fordelene med dialogen som tilbys via vår chat er at de som kontakter oss har mulighet til å stille oppfølgingsspørsmål eller be om oppklaring dersom noe er uklart. Dette mener vi er en styrke vår tjeneste har fremfor andre spørsmål- og svartjenester, hvor det kan ta flere dager å få svar. Vi kan rette opp i misforståelser fortløpende, slik at den som stiller spørsmål ikke må vente og kanskje gå rundt med feilinformasjon over tid.

Det er enkelt å koble seg på tjenesten, også fra mobil, og vi har kort svartid. I gjennomsnittet ventet brukerne kun i 5 minutter før deres samtale ble startet.

Informasjon om chat-tjenesten kommuniseres ukentlig via radioprogrammet Juntafil på NRK P3 og via spalten "Kroppen min" i TOPP.

KJEKS OG SAMFUNN

Sex og samfunns chat er et tilbud som er tilgjengelig for alle, uansett bosted, og for å nå ut til flest mulig bestemte vi oss for å annonsere på Facebook. Dessverre ble disse annonsene stoppet, da Facebooks retningslinjer tilsier at ord som «sex» ikke skal promottes.

Løsningen ble derfor å annonsere under aliaset KjeKS og samfunn. Vi etablerte en ny Facebook-profil og endret vår bruker på Instagram. Kjente bloggere delte våre annonser og den totale rekkevidden på Facebook i annonseringsperioden var nesten 500 000.

Sex og samfunns Metodebok for seksuell helse har eksistert i mer enn 25 år og har gjennomgått betydelige utvidelser og stadige oppdateringer. Boken er i dag den mest omfattende norske kunnskapskilden om prevensjon. I tillegg dekker også boken øvrige temaer som seksuelt overførbare infeksjoner, sexologi, graviditet og abort.

Metodeboken er svært populær og i bruk over hele landet, og omtales ofte som «gullstandarden» for helsestasjon for ungdom. Den er dessuten pensum ved flere høyskoler og universiteter. Helsedirektoratet peker også på Sex og samfunns Metodebok for seksuell helse som en relevant kilde til oppdatert kunnskap om prevensjonsveiledning, -rekvirering og -administrering.

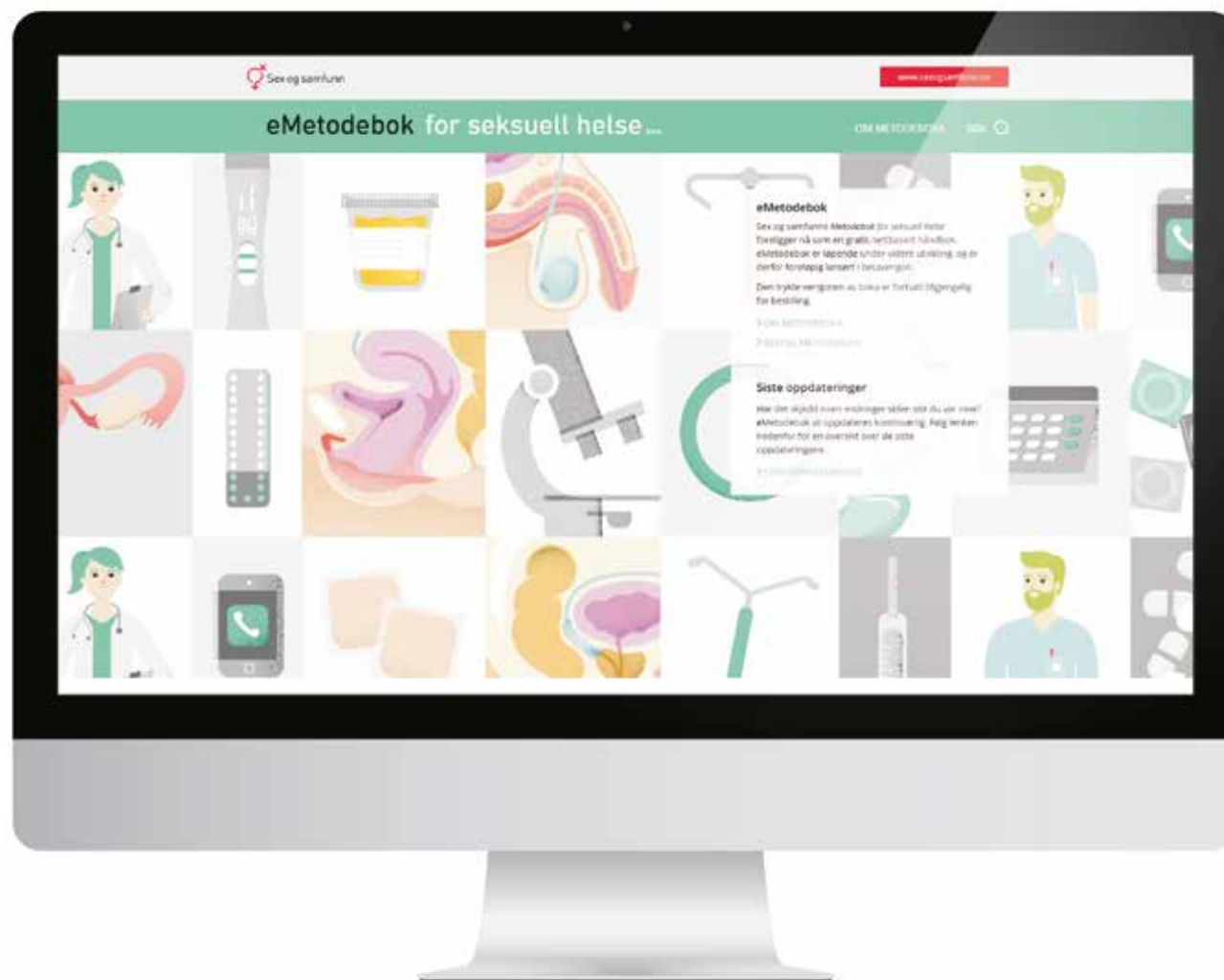
Nytt opplag og 8. trykkede versjon i bokform kom i desember 2016.

Selv om mange foretrekker å slå opp i en fysisk bok, er det store fordeler med å publisere på nett. Nye prevensjonsmidler kommer på markedet og andre forsvinner. Publikasjoner og ny viten produseres på løpende bånd. Etablerte sannheter innen medisinen endrer seg raskt i dagens samfunn. Vi er derfor stolte og veldig glade for at vi i 2016 fikk lansert betaversjon av eMetodebok.no som er en nettversjon av Metodebok for seksuell helse.

eMetodebok.no blir oppdatert kontinuerlig, noe som innebærer at leserne vil finne fersk og aktuell informasjon til enhver tid. Dette er nyttig og viktig. På siden finnes også alle vedlegg (pasientinformasjon om prevensjon og seksuelt overførbare infeksjoner, journalvedlegg, plakater m.m.) som tidligere har ligget på våre hjemmesider.

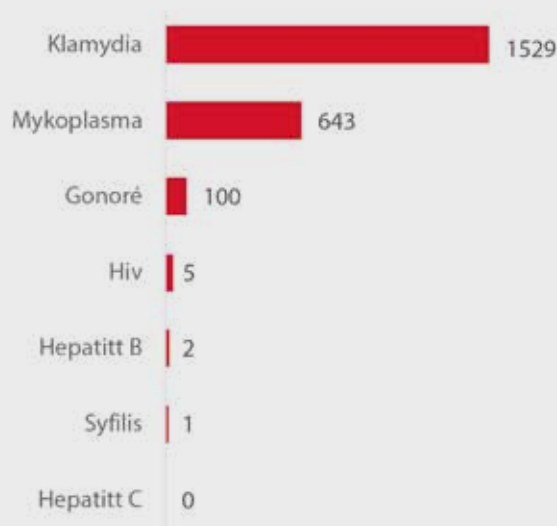
eMetodeboka er gratis, takket være støtte fra Helsedirektoratet.

eMetodebok.no vil bli lansert i ferdig versjon i løpet av 2017.

Unge tar ansvar: stadig flere tester seg

MER ENN 2 000 POSITIVE PRØVER

HERPES OG KJØNNSVORTER

En av de viktigste oppgave for Sex og samfunn er å teste for og behandle seksuelt overførbare infeksjoner. Tidlig behandling hindrer alvorlige helseskader og følgetilstander for den som har blitt smittet. I tillegg kureres infeksjonen før den spres til eventuelt nye partnere. Smitteoppsporing er en annen viktig oppgave, og personer som potensielt kan være smittet blir kalt inn til testing. De vanligste seksuelt overførbare infeksjonene vi ser i vår pasientgruppe er klamydia, herpes og kjønnsvorter. Kjønnsvorter og herpes diagnostiseres ved undersøkelse, og det tas svært sjelden prøver. Derfor har vi ingen statistikk for disse infeksjonene.

KRAFTIG ØKNING AV GONORÉ

Det var en dobling i antall gonorétilfeller ved Sex og samfunn i 2016, sammenlignet med 2015. Dette stemmer overens med en tilsvarende økning på landsbasis. Tidligere har gonoré vært en infeksjon som nesten utelukkende ble påvist hos menn som har sex med menn. Det var derfor uventet av nesten halvparten av gonorétilfellene ved Sex og samfunn i 2016 var kvinner.

FLERE UNGE MED HIV

Hiv, syfilis og hepatitter er heldigvis uvanlig hos unge under 25 år, noe som gjenspeiles i tallene for 2016. Likevel ble det i 2016 registrert 5 nye tilfeller av hiv ved Sex og samfunn, alle hos menn som har sex med menn. Til sammenligning ble det i 2015 registrert 1 tilfelle av hiv. Denne økningen er mest sannsynlig statistisk tilfeldig, og ikke en ny trend hos unge menn som har sex med menn.

NYE RUTINER FOR MYKOPLASMA

Fra 1. juli 2016 gikk vi over fra å screene for mykoplasma til å drive målrettet testing av pasienter med såkalt anogenitale symptomer. I tillegg ble noen asymptomatiske pasienter fortsatt testet for mykoplasma (kvinner, før spiralinnsetting, og menn som har sex med menn). En endring i testrutinene førte til en kraftig nedgang i antall positive mykoplasmaprøver fra første halvår (486 positive prøver av 7 334 tester) til andre halvår (157 positive prøver av 1 537 tester). Behandlingen av mykoplasma er utfordrende på grunn av betydelig grad av antibiotikaresistens, og er også hovedårsaken til at en ikke lenger anbefaler testing for og behandling av asymptomatiske personer med genital mykoplasma.

KLAMYDIA ØKER, FOREKOMSTEN SYNKER

I 2016 ble det påvist 1 529 positive klamydiaprøver ved Sex og samfunn, en økning på 9 prosent fra året før. Dette tilsvarer over 6 prosent av alle klamydiatilfellene i hele Norge.

Samtidig var det også langt flere unge som testet seg; 15 535 prøver i 2016 mot 12 619 i 2015. Dette tilsvarer en økning på 23 prosent. Forekomsten (prevalensen) av klamydia sank fra 12 prosent i 2015 til 9,8 prosent i 2016.

Selv om fjoråret altså viste en økning i klamydiatallene, var det flere unge enn noensinne som testet seg, og forekomsten gikk derfor ned.

ANTALL KLAMYDIAPRØVER

FOREKOMST AV KLAMYDIA (PREVALENS)

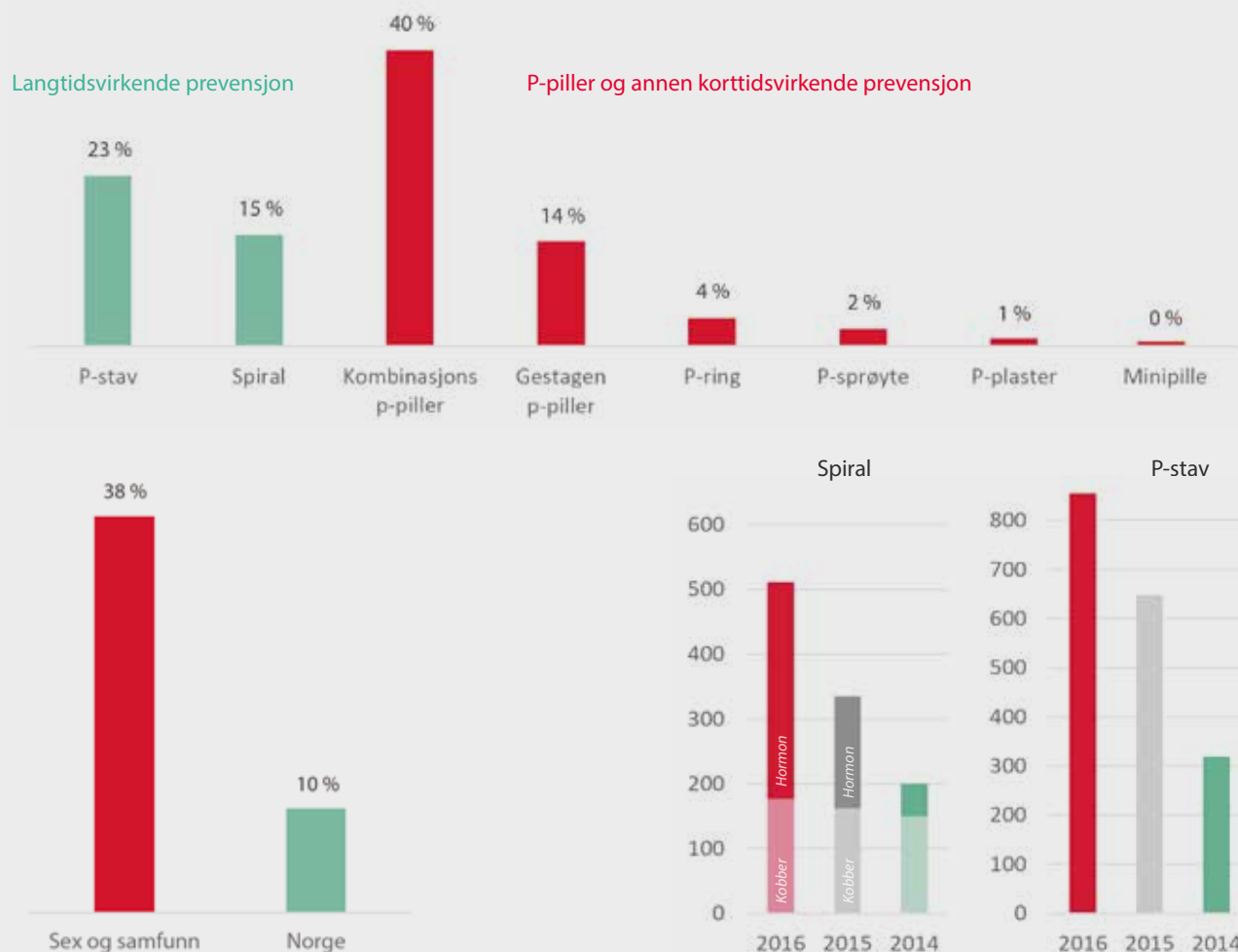

KLAMYDIAPRØVER PER KJØNN PER MÅNED

Ekspllosiv økning i bruken av langtidsvirkende prevensjon

Hvilke prevensjonsmidler valgte pasientene ved Sex og samfunn i 2016?

Bruken av langtidsvirkende prevensjon ved Sex og samfunn er nesten fire ganger høyere enn landsgjennomsnittet.

Fra 2015 til 2016 økte bruk av spiral hos pasientene ved Sex og samfunn med 53 prosent. Økningen fra 2014 til 2016 var på hele 155 prosent. Bruken av p-stav økte med 32 prosent i 2016 og hele 168 prosent de siste to årene!

Sex og samfunn har, i samarbeid med Helsedirektoratet, i flere år jobbet for økt bruk av langtidsvirkende prevensjon (p-stav og spiral). Vi mener at flere burde bruke p-stav eller spiral istedenfor p-piller, fordi de førstnevnte prevensjonsmidlene er tryggere, enklere, sikrere. P-stav og spiral gir heller ikke de alvorlige østrogenbivirkningene som blodpropp, hjerteinfarkt og hjerneslag.

Derfor er det gledelig at det hos våre pasienter har vært en ekspllosiv vekst i bruk av langtidsvirkende prevensjon de siste årene. I 2016 satte vi inn 511 spiraler og 855 p-staver. Dette var en økning på henholdsvis 53 prosent for spiral og 32 prosent for p-stav fra 2015. Økningen fra registreringen startet i 2014 og til 2016 var på 155 prosent for spiral og 168 prosent for p-stav.

Andelen brukere av langtidsvirkende prevensjon blant pasientene ved Sex og samfunn var i 2016 38 prosent, en økning fra en allerede høy andel på 27,5 prosent i 2015.

Henholdsvis 21 prosent av pasientene som fikk satt inn p-stav og 14 prosent av pasientene som fikk satt inn spiral ved Sex og samfunn i 2016 var blitt henvist fra fastlege, helsestasjon for ungdom, gynekolog, studenthelsetjeneste eller sykehus.

UNDERVISNING

Undervisning er en av de tre hovedområdene i Sex og samfunns virksomhet. Vi anser formidling av kunnskap og kompetanse om seksuell og reproduktiv helse og rettigheter som viktig for å sørge for at flest mulig i Norge kan få god helsehjelp innenfor feltet.

Vår undervisning består blant annet av seksualitetsundervisning for 10. klasser i Oslo kommune og for minoritetsetniske i Osloområdet, samt undervisnings- og kursvirksomhet rettet mot helsepersonell, andre relevante yrkesgrupper og studenter.

SEKSUALITETSUNDERVISNING FOR 10. KLASSE

På oppdrag fra Utdanningsetaten holder Sex og samfunn seksualitetsundervisning for alle elever på 10. trinn i Oslo kommune. Vi er et supplement til skolens egen undervisning om temaet kropp og seksualitet. Tilbudet har vært tilgjengelig siden 1992 og har vært inkludert i det obligatoriske undervisningsprogrammet for Osloskolen siden 2008.

Tema i vår undervisning er blant annet seksualitet, identitet, mangfold, grenser, seksuelt overførbare infeksjoner og prevensjon. Undervisningen varer i tre skoletimer. Alle elevene får mulighet til å stille anonyme spørsmål og ta kondomkurs.

Våren 2016 vedtok Utdanningsetaten at den obligatoriske seksualitetsundervisningen skal flyttes fra 10. til 9. trinn. For å sikre at elevene, både på 10. og 9. trinn skoleåret 2016/17 får seksualitetsundervisning, valgte vi å undervise alle elevene på 10. trinn høsten 2016. I 2016 underviste vi totalt 7 500 elever.

Vi får gode tilbakemeldinger fra elevene via våre eleverevalueringer. Over 85 prosent svarte at de var fornøyde eller veldig fornøyde med undervisningen og nesten 80 prosent svarte at de hadde lært noe nytt i vår undervisning.

Vi ser også at mange av elevene som har fått undervisning av oss finner veien til klinikken vår.

Vi utfører årlige eleverevalueringer og spør blant annet om hvilke tema de synes var mest interessante.

"Dette var veldig lærerikt og jeg lærte masse nytt og jeg koste meg veldig."

"Jeg elsker at dere kommer! Du som lærte oss dette, var så utrolig flink, du blir en god helsesøster! :) Jeg har lært mye om å respektere meg selv!"

"Mange av guttene i klassen som trengte denne informasjonen. De tror alt de ser på porno er realitet."

NASJONAL UNDERSØKELSE BLANT UNDERVISERE

Våren 2016 gjennomførte vi en undersøkelse blant 1 000 undervisere i den norske grunnskolen. Målet med undersøkelsen var å få mer kunnskap om hvordan seksualitetsundervisning i grunnskolen er, og videre få innspill til hva som trengs for å sikre at ungdom får best mulig undervisning om seksualitet.

Det er første gang en slik undersøkelse er gjennomført blant lærerne. Resultatene fra undersøkelsen ble brukt i medieinnspill og innspill til politiske planer og strategier.

Vi vil i 2017 fortsette vårt arbeid for å bedre seksualitetsundervisningen i skolen.

Hovedfunnene fra undersøkelsen:

- Kun 3 av 10 lærere mente at dagens seksualitetsundervisning er god nok.
- Kun 13 prosent sa de fikk kunnskap om seksualitetsundervisning i løpet av utdannelsen som de kan bruke nå.
- 7 av 10 mente seksualitetsundervisning er viktig, både for å oppnå et godt psykososialt miljø i klassen og på skolen, og samtidig for at unge skal kunne bygge opp et sunt og godt forhold til kropp og seksualitet.

Undersøkelsen ble utført av Kantar TNS (tidligere TNS Gallup), som også utførte to andre undersøkelser for oss i 2016, henholdsvis en undersøkelse om seksualvaner og en undersøkelse som ble inkludert i Kantar TNS Helsepolitiske Barometer. Alle undersøkelsene er publisert på våre hjemmesider.

NRK publiserte funn fra vår undersøkelse om seksualitetsundervisning i skolen.

UNDERVISNING OM KROPP OG SEKSUALITET FOR MINORITETSETNISKE GRUPPER

Sex og samfunn har siden 2015 holdt undervisning om kropp og seksualitet for mennesker med minoritetsetnisk bakgrunn, samt at vi utvikler kurs og foredrag for ansatte innen helse - og sosialsektoren som arbeider med migranter. I tillegg tilbyr vi oppfølgingssamtaler og sexologisk rådgiving ved behov.

Deltakerne på våre kurs og foredrag får tilrettelagt undervisning om seksuell helse, selvbestemt seksualitet, prevensjon, hvordan forebygge uønskede svangerskap og abort, inkludert hvordan søke hjelp og veiledning dersom man blir uønsket gravid. Vi mener at økt kunnskap vil fremme forståelsen av seksuell autonomi og at en bedret handlingskompetanse og et positivt forhold til egen kropp og seksualitet er avgjørende for seksuell glede, for å utvikle en trygg seksuell identitet og for å sørge for sikrere seksuelle handlingsmønstre.

I 2016 holdt vi undervisning for 160 kvinner og 200 menn av ulike alder og etnisitet. Vi holdt fagdager om seksuell helse blant minoritetsetniske for ansatte i Helsestaten og Velferdsetaten i Oslo kommune, og vi hadde undervisning og samarbeidsmøter med ansatte ved Oslo Krisesenter, Pro Sentret, FAFUS-jordmødre og bydelene Grünerløkka og Gamle Oslo.

Erfaringer fra prosjektet viser blant annet:

- Svært mange kvinner opplever liten, eller ingen, råderett over egen kropp, identitet, seksualitet eller egne rettigheter.
- Kjønnsmolestelse er fortsatt en vanlig problemstilling blant kvinner fra deler av Midtøsten og en del afrikanske land.
- Flere av mennene vi har møtt gir uttrykk for stor seksuell frustrasjon.
- De aller fleste vi har møtt mangler kunnskap om kropp og reproduksjon. Dette gjelder unge så vel som voksne.

Kurs for helsepersonell

Ansatte hos Sex og samfunn har blitt svært ettertraktet som kursholdere for helsepersonell og andre faggrupper. I 2016 holdt vi kurs og undervisning over hele landet for til sammen flere tusen helsesøstre, jordmødre, leger, farmasøyter, sykepleiere, helsesekretærer og helsefagstudenter, og andre yrkesgrupper, som deltakere.

I tillegg arrangerer vi månedlige Onsdagskurs, hvor vi inviterer ulike fagpersoner med kompetanse på tematikk relatert til seksualitet. Disse kursene er gratis og åpne for alle.

Både leger, sykepleiere, helsesøstre, jordmødre og sexologiske rådgivere ved Sex og samfunn underviser helsefagstudenter ved flere høyskoler og universiteter. I 2016 underviste vi på Høgskolen i Bergen, Høgskolen i Oslo og Akershus (avdelingene Kjeller, Oslo og Sandvika), NTNU Trondheim, Universitetet i Tromsø, NTNU Ålesund, Universitetet i Stavanger, Høgskolen i Sørøst-Norge (campus Vestfold og Porsgrunn), Universitetet i Agder og Høgskolen Diakonova.

På bakgrunn av vedtak i budsjettforhandlinger i 2015, ble det etablert en tilskuddsordning hvor Studentsamskipnaden i Stavanger (SiS) og Studentsamskipnaden i Oppland (SOPP) kunne søke om midler i samarbeid med Sex og samfunn.

Målet med samarbeidet var å sikre et bedre tilbud for unge voksne i regionene og videre bedre deres seksuelle og reproduktive helse.

Vi holdt i 2016 flere kurs i Stavanger, Nord-Gudbrandsdal, Lillehammer og Gjøvik, og vi holdt opplæring av ansatte ved helsestasjon for ungdom og studenthelsetjenesten.

Sex og samfunn tilbyr kurs innenfor følgende tema:

- Prevensjon
- Seksuelt overførbare infeksjoner
- Praktisk gynekologi
- Seksualitet
- Identitet
- Kjøp/salg/bytte av sex

EVALUERING

I 2016 har vi vært nøye med å evaluere alt vi gjør, inkludert kurs vi holder. Tilbakemeldinger både fra fagpersoner og studenter er i stor grad positive, og de svarer at kurset er relevant for deres arbeid eller studier. På spørsmålet stilt til fagpersonene om hvorvidt de vil bruke noe av det de har lært i sin arbeidsdag, svarte hele 100 % ja.

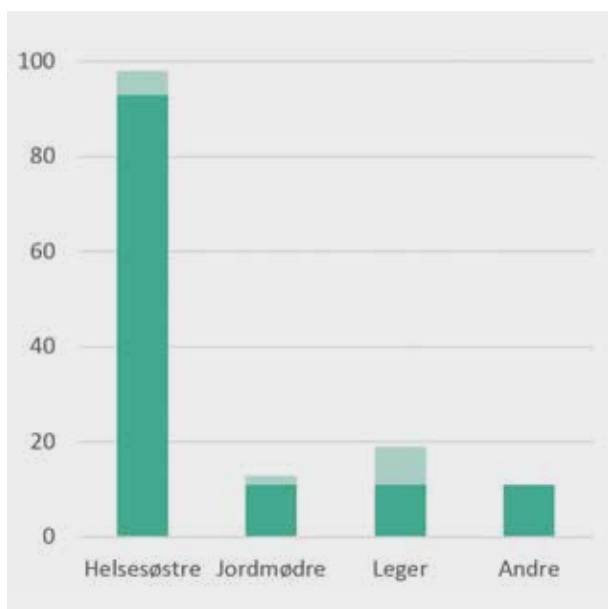
"Bra kurs! Flott med kompetent og erfaren foreleser, som er oppriktig interessert og engasjert i fagfeltet og i målgruppen. Fantastisk ytring fra foreleser; å kjenne på/vite at man faktisk kan utgjøre en forskjell for den unge! Samtidig var det godt å kjenne at mye foreleser informerte om, harmonerte med mine tanker, erfaringer og praksis. Vi gjør mye bra vi og :). Oppsummert; veldig bra! Inspirerende og motiverende for å gå i gang med LARC!"

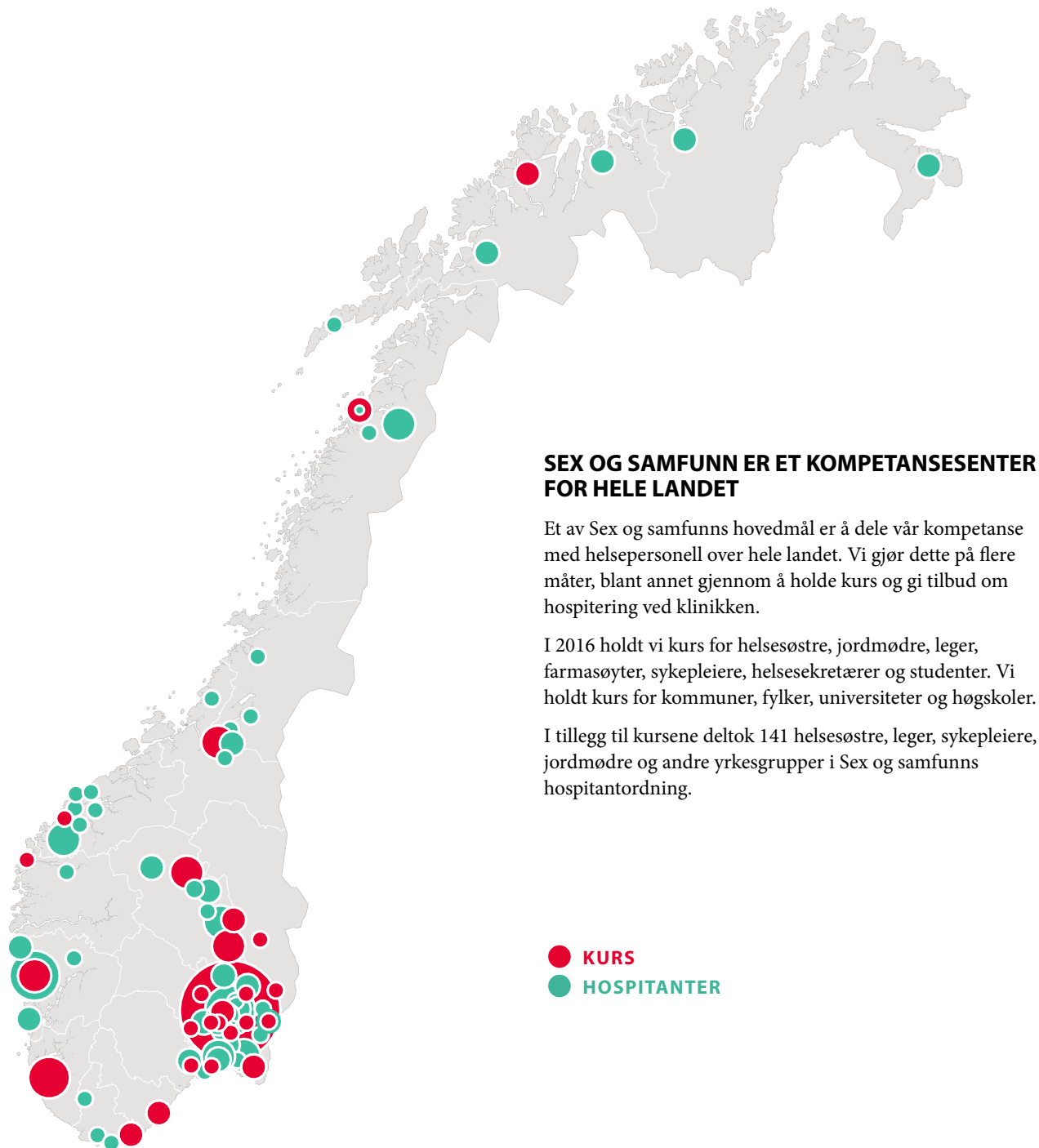
HOSPITERING

I 20 år har Sex og samfunn tatt imot helsepersonell og studenter fra hele landet. Gjennom denne ordningen formidler vi kunnskap om seksualitet og seksuell helse, og samtidig lærer vi hvordan arbeidet på dette feltet foregår ute i kommunene. Ordningen er en av Sex og samfunns viktigste ressurser for å få delt våre erfaringer og kunnskap fra klinikken, og til å bidra til kompetanseheving for helsepersonell som jobber innenfor seksuell og reproduktiv helse.

Tilbudet er populært og har lang venteliste. Hospitantene følger en kveldsvakt på vår klinikk og deltar på seksualitetsundervisning for en av Oslo kommunes 10. klasser. I løpet av 2016 tok vi imot 141 hospitanter fra hele landet.

Det var 141 hospitanter hos Sex og samfunn i 2016. Grafen viser fordeling på de ulike yrkesgrupper (studenter i lysegrønt).

PÅVIRKNINGSARBEID

Siden Sex og samfunn ble etablert for 45 år siden har vi hatt en viktig politisk stemme innen feltet seksuell og reproduktiv helse og rettigheter. Denne stemmen er ytterligere styrket de siste årene, blant annet med stadig flere utspill i mediene og en økning i antall politiske høringsinnspill.

I 2016 har vi tatt flere nye initiativ og har blant annet både etablert Skamløsprisen og et nasjonalt SRHR-nettverk. Vi blir stadig oftere spurt om uttalelser og innspill til nasjonale medier, og vi opplever at vi i større grad enn tidligere er med på å sette dagsorden.

VÅRE LOBBYSAKER FOR 2016

Feltet seksuell og reproduktiv helse og rettigheter er bredt, og vi velger derfor ut tre kjernesaker som vi skal jobbe for hvert år. I 2016 jobbet vi for:

- Bedre jordmordekning, slik at de nasjonale retningslinjene for barselomsorgen oppfylles, og i tillegg at jordmødre får opplæring og eventuell nødvendig kompetanseheving for å kunne påta seg nye oppgaver de pålegges, blant annet gjennom utvidet forskrivningsrett.
- Ytterligere utvidet forskrivningsrett for helsesøstre og jordmødre slik at de kan skrive ut prevensjon til unge under 16 år.
- Utvide statens subsidieordning for prevensjon slik at også unge under 16 år inngår i denne ordningen.

Våre kjernesaker ble omtalt i relevante høringsinnspill, adressert i møter med politikere og andre beslutningstakere og inkludert i medieutspill. I tillegg arrangerte vi to debatter på Arendalsuka.

ARENDALSUKA

I 2016 deltok Sex og samfunn for første gang på Arendalsuka. I samarbeid med Jordmorforbundet NSF og Den norske jordmorforening inviterte vi Stortingets helse- og omsorgskomite til debatt om jordmordekningen i Norge, mens samtlige ungdomspolitiske parti var representert på arrangementet #ikkefylt16, en debatt om tilgang til prevensjon for unge under 16 år. Sistnevnte debatt ble arrangert i samarbeid med Amatheia og Sex og Politikk. Begge arrangementene ble sendt direkte via Sex og samfunns Facebook.

Samtlige politikere i helse- og omsorgskomiteen var enige om at jordmordekningen må bedres, og diskusjonen dreide seg om hvilke virkemidler som ville være best for å oppnå dette. Debatten om bedre tilgang til prevensjon for unge under 16 år var også preget av enighet om målet. Vi har i etterkant arbeidet med et felles opprop og håper på å få ut dette i begynnelsen av 2017.

Kanskje Arendalsukas lengste panel? På debatten #ikkefylt16 deltok alle de ni ungdomspolitiske partiene.

I forkant av arrangementet #ikkefylt16 kjørte vi også en kampanje på sosiale medier.

Leder for Jordmorforeningen, Kirsten Jørgensen, holder innlegg på debatten om jordmordekningen. Bak sitter representanter i Stortingets helse- og omsorgskomite. Ordstyrer var Erik Wold.

SEX OG SAMFUNNS UNGDOMSGRUPPE

Sex og samfunns Ungdomsgruppe bidrar til brukermedvirkning og fungerer som en kanal for å nå ut til Sex og samfunns målgruppe. Gruppen bidrar i tillegg med ungdomsperspektivet i Sex og samfunns arbeid med beslutningstakere og andre samarbeidspartnere. Ungdomsgruppen ble opprettet i 2014 og består av ti personer, alle under 25 år, med ulike interessefelt innenfor seksuell og reproduktiv helse og rettigheter.

I 2016 har gruppen blant annet:

- Levert høringsinnspill, blant annet til Nasjonal faglig retningslinje for helsestasjons- og skolehelsetjenesten.
- Bidratt i Sex og samfunns mediearbeid.
- Deltatt på ulike møter, for eksempel lanseringen av regjeringens Ungdomshelsestrategi.
- Bidratt til Pro Sentrets kartlegging av kunnskap om barn og unges erfaringer med salg, bytte eller kjøp av sex.
- Vært referansegruppe for NRK i deres arbeid med et nytt program om seksualitet og identitet.
- Vært med i Skamløsprisens jury.

VG intervjuet Guro fra Sex og samfunns Ungdomsgruppe i forbindelse med vår undersøkelse om seksualvaner. Undersøkelsen ble utført av Kantar TNS (tidligere TNS Gallup).

VI KNUSER MYTER

Gjennom vårt arbeid møter vi mange myter om kropp, sex og seksuell helse, enten det er hos pasienter, hos helsepersonell eller hos befolkningen forøvrig.

I 2016 engasjerte vi oss særlig for å knuse myten om jomfruhinnen, blant annet gjennom mediearbeid, gjennom Sex og samfunns myteknuserjulekalender og sist, men ikke minst: årets julekort ble prydet av skjedekranser. Til og med juletreet på klinikken var pyntet av skjedekranser.

Vi snakket om myten om jomfruhinnen i flere medier i 2016.

Årets julekort: I 2016 bakte vi ikke berlinerkranser, men skjedekranser!

Medieoppslag i 2016

Hovedformålet med vårt mediearbeid er kunnskaps- og informasjonsformidling. I 2016 nådde vi i langt større grad ut til store, nasjonale medier enn noen gang tidligere, og vi blir oftere spurt om å bidra i relevante saker. I tillegg til enkeltsaker er vi faste gjester på radioprogrammet Junfafil på NRK P3, og vi er, gjennom samarbeid med Aller Media, ukentlig med i TOPPs serie "Kroppen min".

I 2016 har vi hatt medieoppslag i mange ulike kanaler, både i aviser og nettaviser, og vi har vært på lokale og nasjonale radio- og fjernsynssendinger. Vi ser at lykkes med å bidra til og sette dagsorden, og vi har snakket om mange ulike tema innen feltet seksuell og reproduktiv helse og rettigheter.

Lege ved Sex og samfunn, Trine Aarvold (t.v.), og Tuva Fellmann svarer på spørsmål om sex, kropp og følelser i P3-programmet Junfafil.

identitet prevensjon Tore Holte Follestad
Marius Johansen kondom kroppen barn
p-piller sex og samfunn trans
menn ungdom klamydia Norge Oslo
ubeskyttet sex jenter skjedekransen
kjønnssykdommer kvinner

Stine Solli (t.v.) er sykepleier hos Sex og samfunn og er med i TOPPs "Kroppen min". Filmene er svært populære og den mest sette filmen har over 150 000 visninger.

Sex og samfunn besvarte mange mediehenvendelser i 2016, og var synlig i medier over hele landet.

Nye initiativ i 2016

SKAMLØSPRISEN

Skamløsprisen ble for første gang delt ut i 2016. Prisens formål er å løfte frem enkeltpersoner, organisasjoner eller grupper som har oppmuntret til mot og åpenhet om skambelagte områder innenfor seksualitet. Vi ønsker at prisen skal bidra til å øke synlighet, bevissthet og kunnskap rundt temaer knyttet til seksualitet. Prisen skal sørge for at ulike sider ved seksualitet slippes frem i lyset og på den måten ønsker vi at prisen skal bidra til å fjerne skam.

Vinnere av Skamløsprisen 2016 var «de skamløse arabiske jentene», Nancy Herz, Sofia Nesrine Srouf og Amina Bile. I juryens begrunnelse heter det blant annet:

De skamløse arabiske jentene har klart å fylle selve begrepet «skamløs» med ny mening. Når de skriver sine kronikker, og deltar i debatter, går tankene til dristig, modig og grenseoverskridende. De sprenger seg ut av tabuer og urettferdige sosiale regler for unge jenter med innvandrerbakgrunn. Med sin frie, direkte og håpefulle tone, har de invitert til en godlynt og bred debatt om et stort og viktig tema: sosial kontroll.

Skamløsprisen ble utdelt under Protestfestivalen i Kristiansand, og utdelingen ble sendt direkte på VG TV.

Else Kåss Furuseth (foran) og Kathrine Aspaas delte ut Skamløsprisen 2016 på vegne av juryen.

Nancy Herz (t.v.) og Sofia Nesrine Srouf mottok Skamløsprisen under Protestfestivalen i Kristiansand.

NASJONALT SRHR-NETTVERK

I desember 2016 etablerte Sex og samfunn Nasjonalt SRHR-nettverk. Vi fikk svært god respons og over 45 aktører møtte opp til første møte, med ytterligere 30 interessenter.

Målet med et nasjonalt SRHR-nettverk er å samle aktører som jobber innenfor feltet, for å sikre samordning mot et felles mål hvor alle i Norge får oppfylt sine seksuelle og reproduktive rettigheter og hvor alle har best mulig seksuell og reproduktiv helse, uavhengig av alder, kjønn, status, geografi eller andre sosiale forhold eller faktorer.

Aktørene på etableringsmøtet viste stor interesse for et Nasjonalt SRHR-nettverk, og uttalte at et nettverk blant annet var viktig for å:

- dele kunnskap
- jobbe sammen politisk
- bygge nettverk
- få oversikt over ressurser og hvordan utnytte tilgjengelige ressurser på best mulig måte
- samle feltet

Det var stor interesse da vi inviterte til etableringsmøte for Nasjonalt SRHR-nettverk.

Høringsnotater i 2016

Skriftlige og muntlige høringsinnspill er en sentral del i vårt politiske påvirkningsarbeid, i tillegg til en rekke enkeltmøter med lokalpolitikere, stortingsrepresentanter og politiske rådgivere. I 2016 bidro vi også med høringsinnspill på lokalt plan, både i Oslo og i Bergen.

01.02.16

Innspill til Opptrappingsplanen for rusfeltet (2016-2020) (Prop. 15 S (2015-2016))

10.02.16

Innspill til Barnevoldsutvalget

25.04.16

Innspill til Lov om endring av juridisk kjønn – Prop. 74 L (2015–2016)
Proposisjon til Stortinget (forslag til lovvedtak)

27.04.16

Innspill til Program for folkehelsearbeid i kommunene.

29.04.16

Innspill til Ny folkehelseplan for Oslo 2017-2020.

20.09.16

Innspill til Meld. St. 34 (2015–2016) Verdier i pasientens helsetjeneste -
Melding om prioritering

23.09.16

Innspill til Bergens barn – byens fremtid. Felles plan for helsestasjons-
og skolehelsetjenesten, psykisk helsearbeid for barn og unge og
barnevernet i Bergen 2016-2026.

10.10.16

Innspill til Helse og trivsel i et bærekraftig Oslo – Folkehelseplan for
Oslo 2017-2020

20.10.16

Muntlig og skriftlig innspill til helse- og omsorgskomiteen angående Statsbudsjettet 2017

01.11.16

Innspill til Oslo kommunes helse- og sosialkomité angående budsjett for 2017

01.11.16

Innspill til Oslo kommunes kultur- og utdanningskomité angående budsjett for 2017

10.11.16

Innspill til Dokument 8:95 S (2015–2016) "Representantforslag om ikke å tillate en
praksis med fosterreduksjon".

16.11.16

Innspill til Nasjonal faglig retningslinje for det helsefremmende og forebyggende arbeidet
i helsestasjon, skolehelsetjeneste og helsestasjon for ungdom.

21.11.16

Innspill til høring om Forslag til forskrift om endring av juridisk kjønn for norske
statsborgere bosatt i utlandet.

09.12.2016

Muntlig og skriftlig innspill til høring om Prop. 12 S Opptrappingsplan mot vold og
overgrep (2017-2022).

14.12.2016

Innspill til Regnbuebyen Bergen. Plan for kjønns- og seksualitetsmangfold.

Sex og samfunn er Norges største senter for seksuell og reproduktiv helse og rettigheter.

www.sexogsamfunn.no

